

KAŽDÝ VELKÝ MILOSTNÝ PŘÍBĚH
SI ZASLOUŽÍ DOBRÝ KONEC...

DNY, KDY JSEM TĚ MILOVAL NEJVÍC *román*

AMY NEFF

PŘELOŽILA
IVANA NUHLÍČKOVÁ

DŇY,
KDY JSEM
TĚ MILOVAL
NEJVÍC

Copyright © 2024 by Amy Neff

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Ivana Nuhličková, 2025

Cover © Magen McCullum, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-5671-1 (pdf)

DNY,
KDY JSEM
TĚ MILOVAL
NEJVÍC

AMY NEFF

přeložila Ivana Nuhličková

Jonathanovi a zahradě, kterou jsme společně vytvořili

*Kdyby pokaždé, když na tebe pomyslím, vyrostla květina,
mohl bych se navždy procházet vlastní zahradou.*

Alfred, lord Tennyson

JEDNA

EVELYN

Červen 2001

Josephova slova se hrozivě vznášejí před námi a čekají. Natáhnou se po jeho ruce, uklidňuje mě pohled na mozoly a nehty lemované hlinou, protože odpoledne sázel cibulky. Prsty se mi v jeho ruce chvějí. Dlaně se při doteku potí.

Naše děti sedí naproti nám na staré prosezené pohovce. Jsou zticha. Dvě lampy, které jsou nejbliž, vyzařují zpod stínidel světlo. Joseph je rozsvítil, když místnost ztemněla, nikdo nechtěl rušit hovor tím, že by vstal a rozsvítil lustr. Po obou klavírech v pracovně se rozlévá měsíční světlo, odráží se od slonovinových kláves. Okna jsou otevřená do noci, která nepozorovaně vnikla dovnitř, zatímco jsme hovořili. S ní sem pronikl i trochu zatuchlý a hustý vzduch, který je na konci jara v Connecticutu výjimečný. Ozývá se jen vrčení větráku na stropě a ozvěna vln z Bernardovy pláže za zatačkou.

Když děti vyrůstaly a naším domovem byl penzion Oyster Shell, konferenční stůl mizel pod napůl hotovou skládačkou zachycující majáky v Nové Anglii. Dnes večer jsou na něm talíře s chuťovkami, s kousky sýra, který už měkne a leskne se. Na jiných talířích zůstaly stopky od otrhaných kuliček hroznů

a několik osamělých sušenek. Joseph mi říkal, ať se s ničím netrápím, ale přijel Thomas z Manhattanu, od Vánoc jsme ho neviděli. Tahle výjimečná synova návštěva mi poskytla výmluvu, proč se vypravit do nového obchodu s vínem a sýry. Je naproti prodejně sendvičů Vick's Grinders, která je na tom místě už od doby, kdy byla vnoučata malá. Joseph jim vtiskl do dlaně dolarovou bankovku a poslal je, aby si koupila sendviče zabalené ve voskovaném papíru a měla oběd na pláž. Joseph se mi to snažil rozmluvit, ale zatím ještě všude trefím, i když se pohybuju daleko pomaleji. Alespoň jsem se měla na co soustředit a nebloudila v myšlenkách.

Nikdo nic neříká, všichni čekají, že Joseph bude pokračovat ve zlověstném úvodu, ve vysvětlení toho, proč jsme se sešli. *Potřebujeme si s vámi třemi promluvit o něčem důležitém.*

Violet, nejmladší z našich potomků, je teď už dospělá žena, sama má manžela a čtyři děti, sedí mezi bratrem a sestrou na staré pohovce. Když děti odešly z domu a zavřeli jsme penzion, sama jsem ji znovu očalounila, ale nevyhnutelně se na ní objevily skvrny, které tam zůstaly po vnoučatech, a výplň polštářů se vprostřed znovu proseděla.

Naše děti vyrůstaly tady v Oyster Shell stejně jako jejich otec. A svým způsobem stejně jako já. Já, můj bratr Tommy a Joseph. Byli jsme stále pohromadě a běhali dvoukřídlými dveřmi dovnitř, dokud nás Josephova maminka se smíchem a máváním zástěry nevyhnala na přední verandu, abychom nerušili hosty. Léta běžela, a než jsme si to uvědomili, naše děti zaznamenávaly rezervace do kalendáře, zametaly a pomáhaly mi válet a vykrajovat sušenky na snídani. Později se zapojila i vnoučata, uváděla hosty do jejich pokojů, sbírala ze šňůry vybělené povlečení, skládala je, oplachovala z plážových lehátek písek svinutou zahradní hadicí. Penzion byl vždycky plný, ale tváře přicházely a odcházely jako praskání v rádiu, tvořily jen pozadí života, který jsme si vybudovali. I když jsme

se připravovali, jak jim to řekneme, pořád mi není jasné, jak to všechno dokážeme opustit. Všechno bych si to ráda znovu společně od začátku zopakovala.

„Neexistuje žádný jednoduchý způsob, jak vám to sdělit. Nevím, jak začít...,“ koktá Joseph a pevně mi svírá ruku.

Nejstarší dcera Jane na mě upře pohled, ale nedokážu z něj nic vyčíst. Vždycky schovávala emoce za divokou hřívou vlasů. Teď je má odborně upravené, ostříhané k ramenům, působí stejně jako ostatní moderátoři zpráv. Její dlouhé štíhlé končetiny a krk se ukázaly jako přednost, pohybuje se s naučeným půvabem, jakého v deseti jako neohrabaný puberták nebyla schopná. Nevydržím její pohled, bojím se, že by výraz obličeje prozradil, co jsem jí neřekla.

Thomas zírá s pevně semknutými rty na Josepha. Mají podobné postavy, kolem sto osmdesáti centimetrů, vypadají jako plavci, s širokými rameny a úzkými boky. Ale na rozdíl od Josepha, kterému vydržely vlasy tmavé i po šedesátce, teprve potom mu prořídly na skráních a zešedivěly, začal Thomas šedivět už jako mladý. Stříbrné nitky mu prosvítaly zpod čepice, už když promoval na Newyorské univerzitě. Působil velice vážně, i v ten slavnostní den se usmíval jen při focení. Jeho obličej mi teď připadá pohubřejší než o Vánocích, nevím, jestli si večer s Ann vaří, nebo jestli večerí sám u svého pracovního stolu. Dorazil v obleku po dlouhém dni schůzek s ostatními vedoucími pracovníky, sako si svlékl jen proto, že tu panuje spalující horko. Ale i pot na něm působí ukázněně, zachycuje se ve vlasech, nestéká mu po kapkách po tváři.

„Vaše maminka a já...,“ snaží se Joseph s očima zalitýma slzami. Nejsem si jistá, jestli se přiměje ta slova pronést. „Víte, jak moc máme jeden druhého rádi, jak propojené byly vždycky naše životy. Milujeme i vás, na to nezapomínejte... Jde o to, že si v tuhle chvíli nedokážeme představit život jeden bez druhého...“ Málem ho přeruším, abych vzala tu vinu na sebe, abych

ho ušetřila a nemusel to být on, kdo jim zlomí srdce. Naše děti, naše malé děti jsou všechny dospělé. Kdysi se mě chytaly zezadu za kolena, dávaly najevo lásku a potřebu být blízko, dožadovaly se sedět mi na klíně, nikdy neměly té blízkosti dost. Potom najednou odcházely do školy, odjížděly a začaly žít život, který s námi neměl nic společného, měly vlastní přátele, samy se rozhodovaly, dělaly chyby, zamilovávaly se a rozcházely. Stále to byla naše krev, ale už jsme s nimi nesdíleli jejich vnitřní život. Po celou dobu jsme tu s Josephem na našem ostrově pro dva, zmatení a popletení těmi léty, která tak rychle utekla.

Joseph se zhluboka nadechne a sbírá sílu. „Nechceme dopustit, aby poslední část našeho života představovala pro všechny trápení a vleklé potíže. Vím, že to bude pro vás šok, připadá mi hrozné to vyslovit, i nám nějakou dobu trvalo, než jsme se s tím vším smířili, ale máme pocit, že to je to nejlepší rozhodnutí...“

„A to znamená...“ Thomas ho netrpělivě pobízí, když se Joseph nemůže odhodlat pokračovat.

„Máme v plánu náš život za rok ukončit. Příští rok v červnu.“

Josephovi se zlomí hlas.

„Promiň, cos to řekl?“ ujistila se Violet s vytřeštěnými očima.

„Nechceme, aby jeden z nás zemřel dřív než ten druhý. Nechceme žít jeden bez druhého, chceme sami rozhodnout o tom, jak náš příběh skončí.“

Tohle vysvětlení zní o něco jemněji, ale jeho hlas stejně prozrazuje bolest, ačkoli se snažil ze všech sil, aby jim to břemeno ulehčil, aby to všechno zaobalil do vyznání lásky.

„Cože?“ vyhrkne Thomas.

„Jo, o čem to vůbec mluvíš?“ dožaduje se Jane vysvětlení a postaví sklenici na stolek, jako by měla pocit, že bude potřebovat obě ruce.

„Tohle bude náš poslední rok.“ Je neskutečné slyšet Josepha, jak ta slova říká nahlas, ačkoli jsem to byla já, kdo je vyslovil první. *Tohle bude můj poslední rok.*

„Děláš si srandu?“ Jane se dívá z jednoho na druhého, jako by hledala pointu.

„Ne, nežertujeme,“ ujistím ji, i když si zoufale přeju, aby tomu tak bylo.

„Nechápu to,“ ozve se Violet.

„Vysvětlíme vám to.“ Nakloním se směrem k nim a posunu se na okraj pohovky.

„Prosím, protože tohle je dost zvrhlé.“ Thomas se znovu opře a vzdálí se ode mě.

„Váš otec a já, oba stárneme...“

„Není vám sto! *Proboha!* Vždyť vám není ani osmdesát,“ namítne Jane. „Kolik vám je, bude vám sedmdesát šest?“

Příští rok touhle dobou mi bude skoro sedmdesát sedm a Josephovi sedmdesát devět, ale takové drobnosti neřeším. „*Stárneme*, jak jsem řekla. Prosím, nechte mě to dokončit.“ Snažím se udržet nervy na uzdě, ale všechna ta ospravedlnění našeho rozhodnutí, která jsme si připravovali, mi najednou nejdou na jazyk, hrdlo se mi sevře vši tou ztrátou, která se blíží, všim, o co přijdeme, smutkem, který vneseme do našeho nebe. Thomas se vrtí, je znát, že zuří. „Chápeme, že přijde bod, odkud není návratu, kdy jeden z nás nemusí poznat toho druhého, kdy se o sebe navzájem nedokážeme postarat, kdy už si toho druhého nebudeme ani pamatovat. A neexistuje způsob, jak zjistit, kdy takový den přijde. Není možné žít navždycky tak jako teď. Už teď žijeme déle než naši rodiče, s výjimkou mé matky... A všichni víte, jak hrozné to pro nás ty poslední roky bylo. Nechceme vám takové břemeno naložit, nechceme ho naložit ani jeden druhému.“

„Právě pro takové situace existují pečovatelské domy! Existují rozumná řešení –“ skočí mi do řeči Jane, ale já nad tím jen mávnu rukou.

„O takový život nestojíme. Nechceme žít jen napůl. Nechceme žít jeden bez druhého,“ řeknu a mám pocit, jako by se mi nedostávalo vzduchu.

„Tak co sakra navrhuje, ale vážně?“ Thomas si zkrříží paže na hrudi.

„Navrhujeme poslední rok,“ řekne Joseph. „Poslední rok, kdy si užijeme sami sebe naplno, kdy zanecháme šťastné vzpomínky vám i svým vnoučatům, abychom mohli odejít v plné síle, místo toho, abyste si pamatovali, jak chřadneme.“

„Aha, takže si pamatujete, že máte vnoučata?“ uchechtne se Jane.

„Samozřejmě že ano.“ Téměř to nedokážu vyslovit, hrozí, že se každou chvíli rozpláču. „Hodně jsme o tom přemýšleli.“

Thomas vydechne nosem, skoro jako by se smál.

„A co my? Co očekáváte, že budeme dělat bez vás?“ Když Violet vybuchne, bratr i sestra ji podpoří. Jejich hlasy se vznášejí ve vlhkém večerním vzduchu mezi námi.

Jane se dívá střídavě na Josepha a na mě, potom stočí pohled k talíři se sýrem, jako by se tam skrývala nějaká informace. Vidím, že se probírá fakty, zpracovává všechno, co jsme jí řekli, porovnává to s tím, co ví, nakonec ale zjistí, že nedokáže pochopit *důvod*.

Joseph se smutně usměje, snaží se působit silně a odhodlaně, a to mi rve srdce. „Máme vás všechny moc rádi. Chceme, aby tento rok byl oslavou naplněnou časem, který prožijeme společně jako rodina.“

„Oslavou?“ ujistí se nevěřičně Thomas. „Jasně. Dobře. Na milionu otázek, které mám, nezáleží – umírá jeden z vás, nebo co se děje?“

Pokouším se o úsměv. „Umíráme všichni, Thomasi.“

„Krásný, mami.“

„Vážně. Umírá někdo z vás?“ Jane vypadá jako ohař, ani se nepohne, uši nastražené a vnímá každé zašustění trávy.

Slíbila jsem si, že jim to neřeknu. Ještě ne.

„Mami.“ Jane na mě upře pronikavý pohled, světlo mi na jednu připadá příliš jasné.

„Mami,“ ozve se vzápětí Violet, jako by zavětrila.

Moje diagnóza se potvrdila po nekonečných vyšetřeních, moje tichá, tajná bitva dostala jméno. Důvod. Zloděj paměti, fungování, něco, co mi znemožní poznat samu sebe i své milované. Kořínky všech obav se sbíhají do jediného výrazu. *Parkinsonova choroba*. Mám léky, které by měly pomoci, ale nepomáhají. Nemoc postupuje agresivněji, než lékaři očekávali, nedokáží to vysvětlit. Třetina pacientů, kteří nemají štěstí, skončí s demencí, což je noční můra, kterou moc dobře znám. Pach rozkladu a dezinfekce v pečovatelském domě, kde žila moje matka, její křik, její volné zacházení s časem, pohazování věcmi, nakonec mě nepoznávala. Takový konec by byl ještě bolestnější než tohle.

„Proč nám lžete?“ obvinila nás Jane.

„Nelžeme.“ Schovala jsem roztřesené dlaně pod kolena.

„No, ale určitě nám neříkáte celou pravdu.“

„Evelyn,“ ozve se Joseph, „třeba by pochopili...“

„Co bychom pochopili?“ vyhrkla Violet směrem k otci.

„Joseph –“

„Přijdou na to...“ Jeho ramena klesala pod tíhou toho, co nebylo vyřčeno, veškerou svoji sílu spotřeboval na to, aby nás dovedl až sem.

„Probírali jsme to.“ Ubráním se nutkání odvléct ho do vedlejší místnosti.

„Co jste probírali?“ Violet kmitá očima mezi námi, vypadá jako děcko, které touží, aby mu řekli, co se děje.

„Věděla jsem to,“ vyhrkne Jane a rozhodí rukama.

„Neřekl jsem –“

„Tohle je neuvěřitelné.“ Thomas vstane, dojde ke krbu a opře se loktem o jeho římsu.

„Řekněte nám to.“ Jane zdůrazní každé slovo, jako by zasouvala klíč do zamčených dveří.

„Evelyn...“

„Nechtěla jsem –“

„Nemůžeš očekávat, že nám tohle bude stačit,“ ozve se Thomas.

„Mami, co se děje?“ Violetin hlas je napjatý strachem.

„Co může být horšího, než když nám s tátou řeknete, že za rok končíte?“ zeptá se Jane a já se přes absurdnost té situace, nebo možná kvůli ní, tlumeně zasměju. Ten smích mi roste v hrdle jako vzlyk.

„Když si představím, že byste se ke mně všichni chovali rok, jako kdybych byla z porcelánu, bylo by to ještě horší.“ Ta slova vyletí dřív, než je dokážu zarazit. Částečné přiznání, konečně zaznívá pravda.

„Takže ty umíráš,“ řekne Jane.

„Za rok,“ souhlasím a toužím se vrátit tam, kde jsme začali. *Jeden poslední rok. Příští červen.*

„Tohle je nesmysl,“ oznámí Thomas. „Mami, no tak.“ Slova Jane připomínají natažené ruce, které mě vybízejí, abych nastoupila do záchranného člunu. Ona, víc než kdokoli jiný, ví, jaké to je šlapat vodu a připravovat se na nebezpečí. „Opravdu sis myslela, že tohle dopustíme?“

Vydechnu a rezignuju. *Druhé stádium.* Před šesti měsíci mi první stádium připadalo hrozné. *Pokračuje to rychle... Obvykle jsou mezi jednotlivými stádii měsíce, roky, nedá se to odhadnout, ale ve vašem případě...* Teď bych dala cokoli za to, abych se mohla vrátit zpátky na začátek. Joseph má samozřejmě pravdu. Přístřešek, který jsem vybudovala kolem své nemoci, není víc než klacíky svázané provázkem. Aniž bych cokoli připustila, brzy na to přijdou sami.

„Mám Parkinsonovu chorobu. Postupuje rychleji, než lékaři předpokládali. Chtěla bych si co nejdéle zachovat pocit normalnosti, ale vzhledem k vývoji...“ Ukážu dlaň, chvěje se mi tak, že by to nedokázal skrýt ani nejlepší hráč pokeru.

„Ach, mami,“ začne Violet.

„Ježíši,“ povzdechne si Thomas.

„Mami, proboha. Je mi to tak líto. Kéž bys nám to řekla... Ale myslela jsem... není Parkinsonova nemoc to, co má Michael J. Fox? Ten normálně fungující herec, který v žádném případě neumírá?“ zeptala se Jane.

„Různí lidé reagují na léčbu odlišně. Můj doktor tvrdí, že můj případ je nezvyklý...“

„Dobře. Tak co kdybychom našli jiného doktora?“ navrhone Thomas. „Vyslechla sis i nějaký jiný názor?“

„Právě kvůli tomuhle jsem vám to nechtěla říct. Poslední půlrok jsem do sebe nechala dloubat a píchat, snažila se najít odpověď, která by vedla k jinému závěru, ale žádná taková není.“ Zadrhne se mi hlas. Pouhá fakta, nevyhnutelná cesta, za kterou jsem se ze všech sil prala, abych se nakonec vzdala, jako bych za sebe nikdy nebojovala. „Nechci promarnit čas, který mi zbývá, v nemocnicích, na klinikách a v čekárnách s vámi třemi, nechci, abyste hledali a vymýšleli nějakou neexistující léčbu. Tohle je mé rozhodnutí. Má diagnóza není tématem k debatě.“

„Mělas nám to říct... Pomohli bychom,“ ozve se Thomas. „Tohle se netýká jen tebe.“

„Co můžeme udělat, musí existovat něco –“ ptá se Violet.

„Počkej, jo,“ skočí jí do řeči Jane. „Takže ty máš parkinsona... To je mi líto, vážně je mi to moc líto. Ale říkalas, že oba dva... Počkat... Tati, co je tobě?“

„Ach bože –“ Violet se znovu mihne hrůza ve tváři. „Co je tobě?“

Joseph zmateně mžourá. „Co by mi mělo být?“

„Říkali jste, že oba dva ukončíte svůj život,“ řekne Jane a snaží se ovládnout emoce jako lékařka pročitající záznamy. „Co je ti?“

„Mně nic –“

„Váš otec se rozhodl, že moje smrt vyžaduje i jeho odchod. Pokud ho od toho vy tři dokážete odradit, byla bych moc ráda. Sama jsem se o to snažila.“

„Evelyn,“ varuje mě Joseph.

„Co?“ pronese Thomas a mne si čelo. „Dobře, oba jste se zbláznili.“

„Ty jsi naprosto zdravý?“ ujistila se Jane vážně.

„Pokud vím, tak ano.“

„A chceš se zabít, protože se k tomu rozhodla mamka?“

„Byl bych raději, kdybychom oba zůstali naživu, ale ona mi jasně sdělila, že taková možnost neexistuje,“ vysvětluje Joseph odměřeně. Teď už není za co se schovat, všechny karty leží na stole, žádný trik už nefunguje.

„Je tohle nějaká pokroucená hra mezi vámi dvěma?“ ujistí se Thomas. „Protože teď vás oba můžeme označit za lháře.“

„Nelžu,“ namítnu a už teď se mi chce vrátit zpátky hodiny, ukončit večer tím, že všechny obejmu a ujistím je, že tu pro ně vždycky budeme. Pronést tu lež, které bych silou vůle dokázala sama uvěřit. Tak moc toužím, aby to byla pravda.

„Bohužel nelžu ani já,“ dodá Joseph. Opravdu to chce dotáhnout do konce? Dokážeme to vůbec? Svěřit se s tím a nést tíhu jejich bolesti, vzteku a žalu, které přinesla jen naše slova...
A udělat to?

„Vlastně ani netuším, kde začít,“ ozve se Jane.

„Myslel jsem, že máš víc rozumu, tati,“ pronese Thomas vyzývavě a upře pohled na Josepha.

„Thomasi.“ Hovořím rázně, ale ne drsně. Očekávali jsme, že Thomas bude reagovat takhle. Připravovali jsme se na to.

„Neříkej mi *Thomasi*,“ odsekne. „Tohle je tak sobecké. Jak si myslíte, že to Violet a Jane vysvětlí svým dětem?“

„O tom jsme přemýšleli.“ Třes, který teď už neskrývám, mě ruší od dalšího vysvětlování. Joseph mě znovu chytí za ruku, uklidní mě a já jsem za to vděčná.

„Nemyslím si,“ křičí Thomas. „Chováte se jako nešťastně zamilovaní pubertáci –“

„Thomasi, klid. Nemůžu přemýšlet,“ utrhne se na něho Jane. Její postavení nejstaršího ze sourozenců teď znamená víc než

jeho postavení ve světě financí. Naše prvorozená... Je těžké uvěřit, že ačkoli se nikdy nevдалa, možná se brzy stane babičkou. Její dcera Rain se svěřila, že se pokoušejí o dítě. Dítě, které si možná já nikdy nepochovám. Zaplaví mě šíravý pocit ztráty, když si představím Rain, jak sedí na nemocniční posteli a tiskne si k hrudi čerstvě narozené růžové miminko, u postele stojí židle, kterou tam přitáhli, abych se na ni posadila a ona mi mohla podat svého potomka, jenomže já tam nejsem. Nikdy nevidím, jak se ten život rozzáří, nikdy neucítím, jak mě svírají ty drobné prstíky, nikdy nebudu při tom, až moje vnučka bude přebírat drobná tajemství mateřství, způsob, jak nás to poutá dohromady. Držela jsem své děti v náručí tak, jako ona drží to svoje. Měla jsem tam být, abych jí to ukázala, abych jí dopřála na chvilku zavřít unavené oči a řekla *podej mi to miminko*, to, které mám ráda stejně jako tebe, což platilo předtím, než jsme se poprvé uviděli, po celý můj život, a bude to tak navždy.

Otočí se ke své mladší sestře. „Violet, s tímhle přece nemůžeš souhlasit.“

Violet je menší než její vysocí sourozenci, zdědila moji drobnou postavu. Zatímco Jane i Thomas jsou vysocí po Josephovi, ona mi připomíná porcelánovou panenku, které měla tak ráda jako holčička. Má vlnité vlasy, plné rty a oči se jí lesknou slzami, její křehkost je v tu chvíli krásná a zřetelná na první pohled.

„Nedokážu si to ani představit.“ Violet sice hovoří, avšak tiše a nejistě. „Ale nemyslím si, že jsou sobečtí. Je hrozné na to pomyslet, ale zároveň to je... svým způsobem romantické.“

Thomas si sevře prsty kořen nosu, hlavu má skloněnou a oči zavřené. „Tohle je zvrhlé, víte to?“ Zvedne oči ke své starší sestře. „Jane, projev se jako hlas rozumu.“

„Nedokážu o tom ani přemýšlet.“ Jane si pohrává se stopkou od hroznů. Zvedne ji, sloupne a odhalí zelenou část.

Nekřičí, nepláče ani nevypadá vztekle. Snaží se to pochopit, ale detaily by jí nepomohly. Takové rozhodnutí je pro ni příliš

vzdálené, nepředstavitelné, představa, že je možné někoho takhle milovat, ji děsí.

„Oba jste přišli o rozum.“ Thomas zavrtí hlavou a mračí se.

Joseph otevře ústa, aby se to pokusil vysvětlit, ale přeruším ho, aby měl čas se trochu vzpamatovat. „Je jasné, že se zlobíte, a my to chápeme.“ Už když to říkám, vím, že to nestačí. Jako bych měla mysl zahalenou mlhou, nemohu se rozpomenout na slova, jež jsme si připravili, uklidňující vysvětlení, jež jsme si nachystali, aby jim přineslo klid, ačkoli budou smutní.

„Zlobit se? Tohle je šílenost. Nemůžete to udělat.“ Thomasovi přeskakuje hlas.

Pokračuji, ale jak mluvím, cítím, že ztrácím sílu. „Je to těžké na pochopení, budete potřebovat čas. Ale zatím jsme jen chtěli, abyste o tom věděli. Není nic, o čem by se dalo ještě diskutovat.“

Joseph přikývne. Cítím, že se na mě dívá. Vždycky byl vyladěný i na drobné výkyvy mé nálady. Se staženým obočím se snaží přečíst, co stejně nedokážu skrýt. Svírá se mi žaludek, to, co existovalo před několika dny jako možnost, se teď dalo do pohybu. Časový spínač se spustil, přesýpací hodiny otočily. Nemám dál moc co dát, odhodlání a odvaha, kterými jsem se obrnila, vyvanou, pokud začnou děti naléhat, moje jistota vypadá falešně a je otřesená, když se jim dívám do očí. Dnešek není jiný, Joseph bez ptaní ví, co potřebuju. „Doufáme, že to jednoho dne pochopíte, že do té doby nám budete věřit a respektovat naše rozhodnutí.“ Pustí mi ruku, zvedne se, a dá tak najevo, že rozhovor skončil.

„To je všechno? Není o čem dál mluvit? Máme vám jen věřit?“ Thomas si dělá starosti a je vidět, že je vzteky bez sebe. Hledá podporu u sester, ale těm už také nezbývá síla na další útok. Violet je unavená. Jane vypadá jako led.

„Ujede ti vlak,“ poznamená Joseph mírně.

Thomas otevře a zavře ústa, chvíli to vypadá, že se bude dohadovat, že chce ještě něco říct, ale ta chvíle rychle pomine.

Místnost jako by byla v mlze, jako bychom všichni sdíleli jeden bdělý sen. Thomas si složí sako, přehodí si ho přes ruku a potom vykročí do haly. Joseph jde za ním, Jane a Violet se zvednou, kouzlo se vytratí. Najednou mám pocit, že už je hodně pozdě. Vlny se nekonečně převalují, znovu jsou slyšet v prostoru, který před chvílí plnily protesty našich dětí. Netrápí mě, že mě Thomas nepolíbil na tvář ani se se mnou nerozloučil. Takhle to je. Ale když ho vidím odcházet, stejně ucítím bodavou bolest. Jane začne sklízet talíře, já jí naznačím, aby to nechala být. Nevšímá si mě a odnese je do kuchyně. Violet klesne vedle mě na dvousedáčku, nohy složí pod sebe. „Je mi to moc líto, mami. To, čím si procházíš, jak se musíš cítit. Je to hrozné. Kéž bych věděla... Ale tohle nedělej, prosím.“

Všímnu si, jak ji začíná ovládat panika. Vkrádá se do smutku a provinilý pocit, který jsem potlačovala, se dere na povrch. Jak jim vysvětlit, že smrt je tím posledním, po čem toužím. „Kéž by to bylo tak jednoduché.“

Teď už mi stékají po tvářích slzy. Obejmu ji a skryju své emoce do jejích kadeří.

Zaslechnu ještě, jak Joseph hovoří s naším synem. „Nechceme po tobě, abys to schvaloval. Vím, že tomu tak není. Ale prosím, nevzdaluj se nám, Thomasi.“

Thomas se zadívá otci pronikavě do očí a potom beze slova odejde. Dvojitě dveře se za ním zabouchnou.

„Tenhle rozhovor ještě neskončil,“ řekne Jane a sáhne po kabelce. Vyhýbá se mi pohledem, ale nakloní se ke mně, obejmě mě a potom se vydá za bratrem. Dohodli se, že ho odveze na nádraží, aby stihl poslední vlak do New Yorku, než se vydá domů. Mám obavy, jestli to stihne, jestli není příliš rozčilený na to, aby našel správné nástupiště. Měl zůstat přes noc, ale vždycky se před půlnocí vrací zpátky do města. Joseph doprovází Violet ven, ona se do něho zavěsí a postává ve dveřích, jako by se snažila vrýt si do paměti obývací pokoj dřív, než zmizí.

Bydlí hned vedle v domě, v němž jsem vyrostla – moje matka nám s Josephem domek s cedrovou šindelovou střechou odkázala, když zemřela. Dcera si krátí cestu přes zahradu. Přemýšlím, jestli Violet řekne o našem rozhodnutí Connorovi. Je to hodný člověk, miluje ji, ale nikdy se neodhodlal zeptat se jí na ten smutek, který má vepsaný ve tváři.

Joseph se vrátí a sedne si vedle mě na pohovku. Obývací pokoj se vyprázdnil, před námi se vznáší ozvěna toho, co bylo řečeno.

„Šlo to dobře.“ Jeho hlas zní trochu napjatě, jako kdyby si potřeboval odkašlat. „Nebo jsme jim neměli nic říkat?“

Mám těžké srdce, myslím na ten stonek, s kterým si Jane pohrávala, na Violetiny slzy, na Thomasův vztek. Probírali jsme s Josephem, jestli jim to vůbec říkat, jestli je lidštější dát jim čas, aby se připravili, pokud to znamená rok trápení. Ale já znám cenu tajemství. A tohle bych nedokázala udržet. „Bylo toho na ně moc. Potřebují víc času.“

„Doufám, že máš pravdu,“ řekne, ale moc přesvědčivě nezní.

„Docela rychle jsi mě zradil.“ Přejeďu si dlaněmi po tvářích a nepřiznám, že se mi trochu ulevilo, když už to teď nemusím skrývat a vymýšlet výmluvy, aby na to potom přišli v nějaké ponižující chvíli.

„Já vím, promiň... Ale nepřipadalo mi to správné. Nedávalo mi to smysl, pokud to všechno nepochopí.“

„Nebyla jsem připravená.“ Zní to nevrle, ale už skoro nemám co říct.

„Já nejsem připravený na nic z toho.“ Joseph se soustředí na prázdnou pohovku, jako by jeho bolest představovala obět otiskům, které po nich zůstaly.

„Tak to jsme dva.“

Seděli jsme mlčky, ale nebylo to napjaté ticho jako před chvílí, spíš společné vědomí, že neseme těžké břemeno, že

každý z nás se podílí na rozhodnutí toho druhého. Možná přemýšlí, zda změním názor, jestli ten rozhovor, společně s mým přesvědčením, zmizí s mou pomíjivou pamětí.

„Co teď?“ zeptám se.

„Teď strávíme rok společně, ty, já, celá rodina. Vrátime se po stopách našeho života... Znovu prožijeme společné vzpomínky. Nic jiného nechci.“

„Věděla jsem, že to řekneš,“ dobírám si ho, jeho předvídatelnost je trochu hořká, ale zároveň to je i balzám.

„Je špatné něco takového chtít?“

Lehký tón se mi vytratí z hlasu. „Ne, není. Ale ty jsi zdravý. Máš víc času.“

„Strávil jsem příliš mnoho dní bez tebe.“

Nakloním se k němu. Vždycky o tom mluví tak opatrně. Mé roky strávené v Bostonu, jeho roky v zámoří, vzpomínky tak vzdálené, jako by patřily někomu jinému. „Je to tak dávno. Určitě jsme to už od té doby odčinili.“

„Nikdy si nepřestanu přát, abychom spolu byli déle.“ Oči se mu ještě víc zalijí slzami, najednou na nás dolehne realita, jak krátký může ten rok být.

„Nikdy ho nebude dost, vid’?“ Chvěje se mi brada a on mě vezme do náruče.

„A ty?“ zašeptá mi do ucha. „Vím, žeš o tom přemýšlela. Vím, že jsi snila o nejruznějších věcech, které bychom mohli podniknout.“

„Kromě toho, jak tě přimět, abys změnil názor?“ Odtáhnou se od něho a upřu na něj zarudlé oči. Tělem se mi jako ozvěna rozlehne konečnost toho jediného roku. Kdyby se jednalo jenom o mě, nebylo by to tak děsivé. Jako kdybych mohla odplout pryč, zůstaly by po mně jen vlnky, které by prozrazovaly, že jsem tam byla. Teď to je dvakrát tak těžké. Dva kameny nořící se do hlubin, do neznáma.

„Prosím, Evelyn. Dnešek už byl dost náročný.“

Odstoupím od něho a tvářím se, že důvodem je únava. Podlehnu, ale jenom teď. „Odpověď znáš...“ Zavrtím hlavou. „Ale je to hloupé, nemožné, nevím jak, nebo jestli bych dokázala...“

Když nepokračuju, mírně navrhone: „Ta symfonie?“

Pohlédnu na pracovnu s našimi dvěma klavíry. Jeden je leskle černý Steinway, na který hraju jen výjimečně. Výstavní kus, který otec koupil ve dvacátých letech a já prosila, abych na něj mohla hrát. Jenže pod kritickým pohledem mé matky jsem se vždycky cítila nepatřičně, jako kdybych tančila swing v muzeu, jako by to bylo na pokraji lehkomyšlnosti. Mám raději nástroj Baldwin, který pořídil Joseph z druhé ruky. Má příjemné dřevo medové barvy, zažloutlé klávesy, v lavici se sklopným sedátkem jsou uloženy noty, její polstrování je uprostřed prosezené. Klavír, na kterém se naučila hrát Jane, na němž jsem se pokusila učit i Thomase a Violet, ačkoli to nikdy nedopadlo. Na němž jsem vedla lekce pro začátečníky a bavila hosty, když byly děti malé. Všechny pokoje v Oyster Shell byly plné, pořádali jsme v obývacím improvizované koncerty, kde bouřila hudba a páry se pohupovaly při tanci a smály se.

Největším snem na mém seznamu je zahrát si s *Bostonským symfonickým orchestrem*. Po celý život jsem cvičila, důvodem byl právě ten sen, provázel mě neustále jako tlukot srdce. Byla to nepravděpodobná a nereálná touha, která ve mně zakořenila, když jsem byla rozhodnutá vydat se jinou cestou, a kterou jsem nedokázala nikdy potlačit, ačkoli nedávala smysl a neodpovídala tomu, kam se můj život ubíral. Dokonce i teď, když už se chýlí ke konci. Nedokážu odhadnout, jak dlouho si ten sen hýčkám, nakolik je teď absurdní. Ve světle zloby ve tvářích mých dětí je to nesmyslný a sobecký nápad. Ale přesto ta potřeba pokračuje, pulzuje a vnímá, jak ubíhají minuty.

Místo toho jen řeknu: „Budeme muset najít nějaký způsob, jak se rozloučit.“

DVA

JOSEPH

Červen 1940

Krátím si cestu přes louku k domu Tommyho a Evelyn, na střeše se lesknou v růžovém svěžím ránu nové cedrové šindele. Jejich dvůr býval posetý stromy, z nichž opadávalo listí a které shazovaly jehlice, také šišky lepkavé smůlou. Teď je ale všechno odhalené, ty stromy vytrhal z kořenů hurikán. V zimě tahle louka, která je jako most mezi námi, zapadá sněhem a bývá zrádná. Bývají na ní naše rozbředlé stopy, nebo se na ledovém povrchu rýsují stopy po klouzání. Na podzim zezlátne, tráva uschne a praská pod nohama. Když na jaře roztaje sníh, je louka rozbahněná, všechno je zplihlé, je to změt křižujících se kolejí po pneumatikách. Potom ale nastanou dny, jako je tento, kdy všechno pomalu raší a pučí, vysychá, znovu nasákne, přehánky končí zpěvem ptáků. Luční kvítí roste nevysvětlitelně rychle a celá louka je najednou fialová.

Jsem už téměř u jejich domu, když Evelyn vyrazí z předních dveří a zabouchne je za sebou.

Za pár vteřin se objeví Tommy a volá na ni: „Ev, stůj! Nemůžeš na maminku křičet a pak takhle utéct.“

„Co asi udělá, pošle mě pryč?“ ušklíbne se Evelyn, když se ohlédne na bratra.

„Co se děje?“ Rozběhnu se, abych je dohnal, Tommy zpomalí, aby na mě počkal. Evelyn se žene před námi směrem k Bernardově pláži.

„Nemyslíš, že jenom potvrzuješ její slova? Říkala, že se vymykáš kontrole.“

„Ukážu jí, co je vymykát se kontrole.“

„A jsi nevděčná.“

„Za co?“ Evelyn se nevěřicně zasměje. „Že mám strávit příští dva roky tím, jak se naučit pukrle? Netoužím po jejím životě, nechci být doma sama jako ona a čekat, až se táta vrátí z práce, jeden den jako druhý.“ Znovu se rozběhne a křikne přes rameno: „To bych radši umřela!“

„O čem to mluví?“ zeptám se.

„Máma posílá Ev do Bostonu, bude bydlet s tetou Maelynn.“

„Počkej, cože?“ Zastavím se uprostřed kroku, ale Tommy uhání dál.

„Koncem léta. Víš. Jsme z toho v šoku stejně jako ty.“ Mávně na mě, pokouší se mě přimět, abych tenhle zvrát událostí chápal rychleji.

„Nechápu to. *K Maelynn?*“

„Přesně k té.“

Pokud mi bylo známo, paní Saundersová a její sestra spolu mnoho let nemluvíly, nikdo z nás ji nikdy neviděl. Maelynn utekla, když jí bylo sedmnáct, ale podrobnosti jsou nejasné a sporné, je to takový maloměstský folklor. Vědělo se, že byla divoká a zvyklá riskovat. Nejde mi to dohromady.

„Proč by vaše máma chtěla, aby Evelyn žila u ní?“

„Myslí si, že Ev potřebuje trochu pomoci, aby se dokázala chovat jako dáma, a Maelynn je učitelka na nějaké nóbl internátní škole pro holky. Jmenuje se to něco jako škola paní Mayweatherové nebo tak nějak. Očividně je potřeba někoho znát, aby se tam člověk dostal.“

Blížíme se k Evelyn na pláži jako k nějakému zvířeti v kleci. Snažíme se pohybovat nenápadně, posadíme se vedle ní do písku. Vůbec si nás nevšímá, kypí v ní vztek.

Tommy odhodí placatý kámen, kmitne zápěstím, kámen letí přes vodu, skočí jednou, podruhé, potřetí. „Ev, díváš se na to úplně špatně. Je to tvoje šance, jak se dostat ze Stonybrook, jak žít v pořádném městě, seznámit se s novými lidmi. Dobrodružství. Dal bych za něco takového cokoli.“

„No v tom případě si to klidně můžeme vyměnit,“ zamumlá a vlasy jí padají do obličeje. Takhle jsem Evelyn ještě neviděl, tváře poseté pihami od sluníčka jsou obvykle roztažené do úsměvu, ale teď je bledá a nervózní.

„Škola plná holek? Okamžitě mě tam zapiš!“ Tommy do mě s úsměvem strčí loktem.

Sedím vedle nich a znovu si uvědomím, jak jsou si podobní. Za pár týdnů jim bude patnáct a sedmnáct, narozeniny mají jen dva dny od sebe, ale to není důvod, proč si je často pletou s dvojčaty. Vyzařuje z nich sebedůvěra, jakou jsem nikdy nepoznal, neochvějná jistota, kdo jsou, kterou jsem jim vždycky záviděl, charisma, které se kolem nich vznáší a částečně mě s nimi spojuje v dobrém i zlém. Vždycky si byli velice blízcí. Sourozenci a nejlepší kamarádi. Něco, co jsem nikdy nezažil, protože jsem v našem domě vyrůstal sám. Sám, ale nikdy jsem nebyl osamělý, protože jsem mezi ně okamžitě zapadl jako chybějící karta do balíčku.

Společně jsme se rozběhli k pobřeží, hnali se po prašné pěšině, která se vždycky za úplňku celá zaplavila. Tommy byl v čele. Koncem každého léta jsme měli chodidla ztvrdlá, jak jsme běhali po ostrých kamenech a rozpáleném písku. Plavali jsme ke Kapitánově skále, většina z ní byla ukrytá pod vodou, ale část vykukovala a varovala námořníky, aby si dávali pozor. Hledali jsme shluky slávek přisedlých na mokré kameny jako hrozny. Naplnili jsme vědro a plavali zpátky, vyhoupli jsme

se úplně zmáčení na dřevěné molo, chvíli jen leželi a schnuli na poledním slunci. Ulity jsme rozbili jen chodidly, dostali jsme z nich slizkou hmotu, byla bílá nebo světle oranžová, potom jsme je kolíčkem připevnili k provázku, seděli vedle sebe a mezi pohupujícíma nohama nám visely udice. Čekali jsme, až s některou z nich trhne krab. Nevzpomínám si na naše první setkání. Možná je to proto, že se žádné ani neodehrálo, domy našich rodin totiž sousedí po generace. Nevzpomínám si vlastně, že bych zažil nějakou dobu *předtím*, než jsem se seznámil s Tommym a Evelyn. Snažím se představit si další dva roky, ale vidím jen místo v písku mezi námi, kam Evelyn patří.

„Ty holky budou příšerný.“ Tyčkou kreslí mezi koleny le dabylé kroužky.

„Jsem si jistý, že nebudou,“ ujistím ji.

„A kdyby byly příšerné, ale *hodně* krásné, přiveď mi je domů, jo?“ navrhone Tommy.

Štouchne do něho ramenem, ale už se usmívá.

Po společně stráveném létě odjede, vrátit se má až za rok. Trávili jsme ten rok s Tommym tak jako obvykle, dělili čas mezi školu, sdíleli spolu novinky o válce a pomáhali mým rodičům opravit penzion, který zničil hurikán v osmatřicátém.

Ta bouře udeřila před dvěma lety, ale vzpomínka na ni je čerstvá, cejch zanechávající jizvu. Ten zářijový den bylo lepka- vé vedro, ne jako po zbytek léta. Bylo mi patnáct. S Tommym a Evelyn jsme šli po škole plavat do vzdouvajícího se vlnobítí. Moje matka sbírala prádlo ze šňůry, když začalo pršet. A potom to přišlo, rozlícená živá věc. Přechkali jsme to ve sklepe s vyděšenými hosty, kteří se tiskli k těžkým kufrům a k sobě navzájem. Okenice byly proti síle vichřice a bušícímu větru zatlučené. Voda se zvedla, valila se dovnitř dveřmi i okny, vy- vracela stoleté javory, strhávala elektrické vedení a vyplavovala nábytek do ulic.

Vynořili jsme se mokří a otřesení, plahočili jsme se záplavovou vodou a bahnem, připravovali se na následky. Sloupy podpírající dřevěné molo byly rozlámané jako párátko, chaty u pláže odplavila voda do vnitrozemí nebo z nich zůstala jen hromada trosek. Tommy a Evelyn mě našli u převržené porcelánové vany a všichni jsme jen mlčky postávali. Moje matka padla na kolena do temné hlíny, svírala obnažené kořeny borovice, která ležela rozlámaná na dvoře, a plakala. Otec stál vedle ní a držel ji za ramena, když vzlykala.

Dům Saundersových se během několika měsíců po hurikánu vrátil ke své obvyklé velkoleposti. Pan Saunders zaplatil několika svým zaměstnancům, aby otloukli plesnivou omítku, vytrhali koberce a všechno obnovili, zatímco on chodil do kanceláře. O nedávné zkáze svědčil jen odhalený dvůr, kde se kdysi tyčily vzrostlé stromy.

U nás vnímáme tu bouři stále jako nepřítele. Táta je rozčilený u večeře, když se dívá do prázdných pokojů na zhruba otlučené zdi. Pan Saunders dal na Tommyho přímluvu mému otci práci na lince v jeho továrně Groton Ship and Engine Company. Matka pracovala na směny v Červeném kříži, rozdělovala zásoby, zatímco Rooseveltův program Work Progress Administration se staral o čištění ulic. Táta tvrdil, že takhle to bude jen přechodně, než ušetříme peníze na nutné opravy, abychom mohli Oyster Shell znovu otevřít. Ale ještě o dva roky později hned po jídle spěchá do garáže, kde až do večera sestavuje nábytek z odřezků dřeva. Maminka uklízí penzion, který už není penzionem, a ustaraným pohledem sleduje z okna tatínka, jehož obraz je vidět ve světle holé žárovky, která visí nad ním. Někdy je zastihnu v objetí, když usoudí, že už je dost pozdě, aby pro něj přes orosenou trávu došla, že je čas jít spát. Objala ho kolem pasu, dokud se nepodvolil.

Ačkoli jsme dělali to samé, Stonybrook byl v těch měsících bez Evelyn divný, stále se mi svíral žaludek pocitem, že na něco

zapomínám, ale nedokážu se rozpomenout na co. Pořád čekám, kdy se objeví, přitiskne nos na okno nebo se za námi po pěšině bude vracet na kole ze školy. Věděl jsem, že pro Tommyho je to bez ní obtížné, ale zaskočilo mě, jak moc jsem její nepřítomnost vnímal já sám. „Vzpomínáš si, jak jsme byli dětmi a Evelyn pronásledovala Campbellovic dvojčata s tím obrovským velkokrabem?“ Zastavím se, štětec držím svěšený nad novým oknem. Když to pronesu, něco mě uvnitř bodne, ale jako by to tam nepatřilo. Nemůžu na ni přestat myslet. Evelyn, která nosila kombinézy, z nichž Tommy vyrostl, která pohazovala hlavou, smála se s otevřenými ústy, klekla si do bláta v ústí řeky a holýma rukama vytahovala břitky.

Tommy se zasměje. „Doufejme, pro blaho všech, že v Bostonu nemají dost velkokrabů.“

„Myslíš, že ji pošlou domů dřív? Že ji vyhodí za špatné chování nebo něco takového?“ zeptám se a snažím se, aby to vyznělo nenuceně.

„Děláš si legraci? Překvapilo by mě, pokud by se někdy vrátila.“

„Jak to myslíš?“

„Ve Stonybrookku je nuda. Kdyby poslali do Bostonu mě, už bych se domů nevrátil.“

„Co to říkáš? Ona má Stonybrook moc ráda.“

Tommy si přejede rukou po čele a zůstane mu tam šmouha od bílé barvy. „*Měla* Stonybrook moc ráda. Nikde předtím nebyla. Ty tady vážně chceš prožít zbytek života?“

Tahle otázka mě nikdy nenapadla. Rozhlédnu se po penzionu Oyster Shell, který na začátku devatenáctého století postavili mí praprarodiče, plísni napadené stěny a shnilá prkna snad jednou opravíme natolik, aby bylo možné znovu otevřít. Jednoho dne penzion převezmu, budu tady žít se svojí rodinou, jako tu žili moji rodiče a jejich rodiče. V zálivu u Long Islandu žily už čtyři generace Myersových, moje děti budou pátá generace. Pět generací, které tu pobíhají po stejném písku, učí se plavat ve stejných

vlnách. Neexistuje jiné místo, které bych měl tak hluboce zakořeněné v duši, není jiné místo, kam bych mohl skutečně patřit, tohle jediné mohu nazývat domovem.

„Stonybrook mi úplně stačí.“

Není možné si jí na schůdcích vlaku nevšimnout, představuje sluneční paprsek v šedé záplavě mužů v oblecích a kloboucích. Teprve když dojde skoro k nám, uvědomím si, kdo to je. Dokonce i Tommyho to zaskočilo. Natahoval se, aby lépe viděl, hledal mezi cestujícími na nádraží známou tvář jen pár vteřin předtím, než ho objala kolem krku. My jsme očekávali Evelyn. Ale tahle dívka – tahle žena –, která plula směrem k nám, nesla svůj kožený kufr a usmívala se na ostatní cestující, když se prodírala davem, je někým úplně cizím.

Šaty jí přiléhají ke křivkám těla, mají barvu fialek, které rostou na louce mezi našimi domy. Vlasy má sčesané na jednu stranu a sepnuté tak, že jí zvýrazňují oči. Nacházím v nich zelené jiskřičky, kterých jsem si nikdy předtím nevšiml. Vypadá velmi štíhle a žensky, není jen drobná. Dokonce má i naleštěné boty na podpatku, ačkoli ve všech vzpomínkách ji mám bosou. Vlak někde v dálce zahouká a letní žár začíná být dusný. Sevře se mi hrud' a najednou mám sucho v ústech.

Tommy ji podrží za ramena na délku paže. „Kde je moje sestra?“ Otočí ji a předstírá, že jí nakukuje za záda. „Co provedli s Evelyn?“

Tommy mi vždycky připadal vyšší, než ve skutečnosti je. Jeho živá gesta a silný, vřelý hlas dokážou zaplnit prázdnou místnost, ale když má teď jeho sestra podpatky, jsou téměř stejně vysokí. Evelyn se zasměje a já mám pocit, že je mi ještě větší vedro. Otočí se ke mně a obejmeme mě kolem pasu. Voní po nějaké květině, kterou nedokážu pojmenovat.

„Ani netušíte, jak ráda vás vidím.“ Celá září, zavěsí se do nás obou. Zvedne obočí, když se chystá vyprávět jeden ze svých

příběhů. „Vůbec si nedokážete představit, jaký rok jsem prožila.“

Tommy přikývne. „No, Ev, ať už s tebou dělali cokoli, funguje to. Máma nejspíš omdlí.“

Evelyn zakloní se smíchem hlavu. Hrud' mi zaplaví teplo, jako by se mi do ní opíralo slunce, vnímám její horké prsty na své kůži. Podívá se na mě, potom na boty a pustí mě. „Nedejte se zmást. Mokrát jsem chtěla utéct domů, ale nechtěla jsem, aby zase vybuchla. Navíc teta Maelynn za mě několikrát nastavila krk a není nutné, aby jí to máma měla za zlé. Řekneme, že mě ředitelka *neměla* úplně v oblíbě.“

„Proč mě to nepřekvapuje?“ prohodí Tommy.

„Jaká je vlastně Maelynn?“ zeptám se. „Jsou všechny ty historky o ní pravdivé?“

„Ano, musíte se s ní seznámit. Je skvělá. Je vlastně jediná, kdo tam učí něco zajímavého. Bože, četli jsme Faulknera, Woolfovou, sestry Brontëovy –“ Potom si všimne našich nechápavých výrazů. „Dobře, nemáte tušení, o čem mluvím, ale věřte mi, je skvělá. Holky ji všechny obdivují. Je těžké uvěřit, že to je mámina sestra.“

Tommy nakloní hlavu, je připravený glosovat situaci mezi Evelyn a jejich matkou. Jako obvykle. „Takže není tak strašná, Ev?“

Střelí po něm pohledem. „Tobě se to snadno řekne, ty jsi její oblíbenec, andělské dítě.“ Jejich matka je na Evelyn přísná, ale jakmile pohlédne na syna, v jejím jinak ocelovém výrazu je najednou trhлина.

„No, to je proto, že jsem její zlatý andílek.“ Mrkne.

Evelyn zavrtí hlavou, zavěsí se do nás obou a s předstíranou zdvořilostí oznámí: „Tak, mohli byste, vy dva *slušní gentlemani*, doprovodit dámu domů.“

Tommy se dotkne neviditelné čepice a chopí se jejího kufuru. Já se směju, ale nezní to jako obvykle. Tón je vyšší, takže mě okamžitě zaplaví stud. Najednou vnímám všechno ostřeji,

vychutnávám si jemnou kůži na vnitřní straně jejího předloktí. Evelyn napřímí ramena a vysune bradu. Na všechny, kdo procházejí kolem, se usmívá.

Zdá se mi o ní následující noc. Vždycky má na sobě ty fialové šaty nebo se prochází po louce plné květín, někdy je nahá a zdobí si vlasy květy. Nedokážu se rozpomenout, kdy jsme byli s Evelyn sami, ale teď po ničem jiném netoužím. Potřebuju zjistit, jak moc se změnila. Vědět, jestli je v jejím životě stále místo, kam zapadnu. Překvapuje mě, jak málo toho o ní vím, i po všech těch letech, kdy jsme společně vyrůstali u stejného moře.

Pokud mám být upřímný, jsem za ten čas strávený odděleně vděčný. Nejsem si jistý, jak se s mými novými pocity vypořádá Tommy, rudnu, když myslím na ty sny. Je to můj nejlepší kamarád, vlastně jako by to byl můj bratr. Jak mohu očekávat, že tuhle změnu přijme? Moji touhu rozesmát jeho mladší sestru, držet ji za ruku?

Nemůžu jen tak pozvat Evelyn na rande, hvízdnout na ni na ulici tak, jak hvízdá Tommy na dívky ve městě. Ta děvčata se smějí, protože vědí, že s nimi flirtuje, ale stejně na něho letí. Tommy mě bere s sebou, abych dělal společnost kamarádce dívky, která se mu líbí. Někdy se ke mně ta dívka nakloní a líbá-me se, ale když se mě dotkne rty, s mým srdcem to nic nedělá.

Nejsem si jistý, co si vlastně myslet. Je to *Evelyn*. Evelyn, která teď chodí s napřimenými rameny a pod látkou šatů nechává vyniknout své křivky. Evelyn, jejíž sladká vůně láká jako kouzlo, při jejímž doteku se mi podlamují kolena. Evelyn, která přijela na léto domů, aby se potom zase vrátila do školy.

Tommy má dnes volno, oba cestou na pláž zabočili k hostinci a trvali na tom, abych šel na pár hodin ven.

Tommy po mně hodí pruhovaný ručník. „Kvůli starým časům, než Evelyn odjede a stane se pro nás příliš velkou dámou.“

Usměju se. „To bychom nechtěli.“ Evelyn se rozesměje a já se v rozpacích usmívám.

Přes plavky má oblečené žluté bavlněné šaty, vede nás přes Sandstone Lane k Bernardově pláži. Dokážu si představit chvíli, kdy si rozepne knoflíčky šatů a přes ramena si je svlékne. Jsem vděčný za soukromí svých úvah, stále mě to překvapuje, i když vůbec ne příjemně. Oči má schované za slunečními brýlemi a já se neubráním úvahám o jejich měnící se barvě, potřebuju znát přesný odstín modré nebo zelené.

Pod nohama cítím chladný písek, ale to už nebude dlouho trvat, sluníčko se mi opírá do krku. Evelyn odhodí sluneční brýle na deku a rozběhne se k vodě, blíží se vlnám přílivu. Cestou vyklouzne z šatů, ty chvíli letí za ní, potom přistanou zmačkané v písku. Cáká nohama v pění, vyjekne, jak je voda studená, když do ní vběhne, a prožene se mírnou vlnou. My s Tommym odhodíme ručníky a svlékneme si košile, než se rozběhneme za ní. Já se ponořím do vody, na kůži ucítím ledový nápor, který mi buší do uší, všechno je najednou ztlumené a valí se přese mě. Vynořím se a vzduch se žene zpátky ke mně a všechno zní zase ostře. Evelyn se vznáší na zádech, růžové prsty u nohou jí trčí z vody, řadra se zvedají, tvář má bledou a lesklou jako vnitřek mušle. Když vlny klesají, zahlédnu bílý proužek jejího břicha, kousek stříbřitého měsíce, než se znovu zanoří. Tommy plave dál, paže opálené od práce v docích se noří z vln a mizí v nich, jak plave od nás. Mohl bych se postavit, ale šlapu vodu vedle Evelyn, abych se zahřál. Sleduju, jak se jí na břiše vytváří jezírko, které vzápětí mizí, jak se ve slabém proudu pohupuje.

„Jsem moc rád, že jsi zpátky.“ Můj hlas zní tiše a ona má uši částečně pod vodou. Nic neříká a já mám chvíli pocit, že mě neslyšela. Potom si ale povzdechne, není to výraz frustrace ani únavy, spíš takový veselý zvuk, spokojené vydechnutí, které už nedokázala dál držet uvnitř.

Po chvíli prohodí: „Jsem ráda, že jsem zpátky.“ Otevře oči a pozoruje nekonečné mraky, které se nad námi vznáší. Kůže se jí chladem stahuje, voda není v červnu ještě dost teplá, není ani příjemně chladná jako v červenci, kdy je to osvěžující, určitě není jako voda, v níž se koupeme v srpnu. Vedle stehna se jí vznáší tenounký kousek mořské řasy. Za chvíli zmizí stejným směrem, odkud připlul.

Než se stačím zarazit, vyhrknu: „Stýskalo se mi po tobě.“ Jakmile to řeknu, ovládne mě panika. Je to příliš troufalé, obvykle spolu takhle nemluvíme. Možná se vůbec nezměnila. Možná se ale změnila příliš. Možná jsem neměl nic říkat a nechat ji vznášet se s oblaky, lehounkou a svobodnou.

Po chvíli začne šlapat vodu vedle mě. „No, tak co, Josephe...“ Usměje se, nakloní hlavu na stranu, její výraz trochu připomíná Tommyho, a mně se s provinilým pocitem sevře žaludek. „Neříkej mi, protože jsem se vrátila a vypadám jako dáma, že ty ses najednou začal chovat jako gentleman.“

„Myslel jsem...“ Zamžourám a jsem rád za jasné slunce, což je další důvod, proč mám zarudlou tvář. „Moc jsi tu Tommymu i mně chyběla.“

„Hm.“ Zvedne obočí. „Kdybych netušila, jak to je doopravdy, řekla bych, že do mě začínáš být zamilovaný.“

Zarazí se, dívá se mi do očí, ty její jsou dnes modřejší. Ted' to vidím a otevřu ústa, ale žádná slova z nich nevyjdou. Zasměje se a prolomí ten provinilý výraz.

„Jen tě škádlím! Uvolni se!“ řekne, než se znovu ponoří pod vodu. Tommy se k nám blíží silnými, pravidelnými tempy.

Když se k nám dostane, postaví se. „To člověka probere, co?“ Zatřepe důrazně hlavou, aby se zbavil vody z uší. „Chcete jít už z vody?“

„Ne, v žádném případě, je skvělá. Ven nejdu.“ Pohybuje nohama jako mořská panna, střídavě natahuje nohy. „Kdybych byla ve škole, seděla bych ted' vevnitř a učila se, která vidlička

je určená pro který chod a jak nejlépe přivítat manžela, když se po dlouhém dni vrátí domů z práce.“

„Ty? S manželem?“ Tommy po ní cákne. „Prosím tě, řekni mi, že tě takové věci neučí.“

„No, ujišťuju tě, že ano.“ Evelyn se natáhne a upraví si mokré vlasy do uzlu.

„Líbilo se ti něco z toho? Bylo ti to k něčemu?“ zeptám se a snažím se mluvit přirozeně. Jedna kadeř se jí uvolní z uzlu a já odolám, abych ji nevrátil na místo.

„Naše společné víkendy s Maelynn, ty mi během léta hodně schází. Chodily jsme všude možně, do Fenway a do MFA, to je muzeum výtvarných děl! Někdy vybrala náhodné číslo a jely jsme tramvají tolik zastávek, pak jsme prozkoumaly místo, kde jsme skončily. Je velmi nebojácna.“

„No, vypadá to daleko zajímavěji než tady, kdyby tě to zajímalo,“ poznamenal Tommy.

„Ale no tak, tady to není tak špatný,“ namítnu.

„Bohužel většina času, který jsem strávila ve škole, za moc nestál. Etiketa, šití, správné oblékání, nudím se, jen na to pomyslím. Zachraňovala to jen skutečnost, že jsem hrála hodně na klavír. Maelynn mi zařídila soukromé lekce. To byla opravdu nádhera.“

Slyšel jsem ji hrát jen několikrát, ta hudba ke mně doléhala, když jsem seděl u nich na verandě a čekal na Tommyho, byl už večer a příliš pozdě na to, aby šla Evelyn s námi. Skoro nikdy jsem nešel dovnitř, paní Saundersová byla málokdy ochotná tolerovat náš pohyb kolem drahých zrcadel a vzácného nábytku, ale někdy, když byly dveře otevřené dokořán, jsem zahlédl Evelyn ve žlutém světle lampy. Byly to téměř jediné chvíle, kdy ji matka tolerovala, když jí prsty tančily po klávesách a rozeznívaly černý klavír. V těch chvílích mi připadala jako cizí člověk. Mokré vlasy měla po koupeli sčesané, vypadala elegantně a soustředěně. Nebylo možné si nevšimnout jejího talentu. Neunikl

dokonce ani někomu, jako jsem já, který poslouchal jen gramofonové desky, když je táta pouštěl. Ten urostlý muž hrozně rád tancoval s mojí matkou, zatímco se kolem pohupovali hosté, a i potom, když už byli sami.

„*Nádhera?* Ev, co tam s tebou provedli?“ divil se Tommy, zakryl si tvář a vrtěl hlavou.

„Jo, většina těch věcí je nesmyslná a nesnáším je, ale...“ Na chvíli se usmála. „Lidi se ke mně chovají jinak, když se chovám tak, jak mě tam učili. Když se obléknu a učesu. Jsem to pořád já, ale nevím... To je jedno...“

„Chceš říct, že se ti líbí, jak tě teď okukují kluci ve městě, co? Jablko nepadlo opravdu daleko od stromu.“ Tommy na ni znovu cákl. Sevřel se mi žaludek, když jsem pomyslel na ty mladíky ve městě, jak se na ni dívají a všímají si jí.

Cákla zpátky tak prudce, že nás to ohodilo oba. „No, možná, ale když se člověk chová nějakým způsobem, lidi ho pak taky nějak vnímají. Je to fajn.“ Postavila se, nabrala vodu a nechala si ji protékat mezi prsty.

Tommy mlaskl. „No, asi vážně dospíváš, Ev. Taková moudrá a světová. Jsem na tebe hrdý, vážně. Řekl bych, že to ale znamená, že teď nemůžeš... No, nevím... Třeba závodit, kdo bude první u Kapitánovy skály a podobně. Nerad bych zničil tvoji novou image...“ Zvedl obočí.

Udělala totéž a vykulila oči. „Je to výzva?“

„Nikdy bych si nedovolil vyzývat dámu –“

Tommy ani nestačil dokončit větu, protože Evelyn se už noří do vody a vyráží. Vrhnu se za ní, kopu nohama, zapojuju paže, Evelyn plave vedle mě. Jsme teď sladění, plaveme spolu, ale každý zvlášť. Voda mezi námi jako by jiskřila elektrinou a ke kluzké, řasami pokryté skále se dostaneme zároveň a já natáhnu ruku a zjistím, že se dotýkám té její. Vynoříme se, ona se ode mě odtáhne, vytírá si vodu z očí, přerývané dýchá, rty má chladem zbarvené do fialova.

Tommyho slova mi zase vytanou na mysli a převalují se mi v žaludku. *Chceš říct, že se ti líbí, jak tě teď kluci ve městě okukují, co?* Další myšlenky se vynořují a nečekají na povolení. *Evelyn, která přijela na léto, ale zase odjede.*

Voda nám sahá nad ramena a čeří se mezi námi, na rtech cítím slanou chuť. Srdce mi buší, na kůži vnímám zároveň žár i otupělost. Hledám její oči, připomínají hluboká otevřená jezírka, upřímná, vážná a čekající.

Znovu ji vezmu za ruku a tentokrát svoji dlaň neodtáhne.

Další týden přinesu Evelyn květiny, hrst fialek z louky mezi našimi domy, fialové okvětní lístky lemované žlutou a bílou. Zaklepu, ale když teď stojím na jejich verandě, zaplaví mě rozpaky, jak tu malou kytíčku přijme. Ale jakmile otevře dveře, uklidní mě její úsměv. Podám jí ty květiny jako objev, jako výraz naděje. „Ty šaty, které jsi měla na sobě, když ses vrátila, vypadalas v nich nádherně... A připomínaly mi tyhle květiny. Napadlo mě, že by se ti mohly líbit.“

Potom jsem trhal fialky a schovával jí je. Byl to náš tajný kód, *nutí mě na tebe stále myslet*. Bylo to něco, co ji mohlo přimět k úsměvu a zároveň k tomu, aby si na mě vzpomněla. Rád jsem si představoval, že je najde všude, kam se podívá: ve džbánu na předních schodech, v kapsách, lisované mezi stránkami jejich oblíbených knížek.

Týdny mýjely s kradnými pohledy a nenápadnými projevy náklonnosti. Občas se dotkla mé paže, já se jí pod stolem dotkl kolenem, seděli jsme ve tmě s propletenými prsty a mé tělo nemohlo uvěřit, *že ona to chce také*. Nebyl jsem si jistý, jak by reagoval Tommy. Oba jsme byli příliš nervózní, abychom to tajemství vytáhli přímo na světlo, pojmenovali ho alespoň sami pro sebe, aby bylo skutečné, pak by nám ho mohl i někdo vzít.

Léto teprve začínalo, ale vždycky kolem Tommyho a Evelyniných narozenin hned po čtvrtém červenci propuklo naplno.

Letos oslavovali šestnáct a osmnáct, paní Saundersová udělá výjimku a pozve mě na večeři. Podává se pečené vepřové s tak měkkými brambory, že se dají rozmáčknout vidličkou, k tomu máslový citronový koláč.

Když Tommy zapaluje svíčky, mlaskne jazykem. „Dokonce i na mé narozeniny mě připravíš o veškerou pozornost.“

Evelyn do něho hravě strčí. „Ale prosím tě, já jsem ten nejlepší narozeninový dárek, jaký jsi kdy dostal.“ Usměje se na ni a svíčky sfouknou společně.

Potom zamíříme na Bernardovu pláž sledovat západ slunce, zbytky ohňostroju ze včerejších oslav čtvrtého července vyku-kují za přístavní hrází a osvětlují potměšlou oblohu rudými a zlatými výbuchy. Večer je chladno a Evelyn si přejíždí dlaněmi po pažích. Musím se ovládat, abych ji nepřitáhl blíž k sobě. Přeju si, abych měl kabát, který bych jí nabídl, ale i takové gesto by probudilo ostražitost v jejím bratrovi.

Tommy vstane, nechá na dece mezi mnou a Evelyn zmačkaný otisk a vytáhne z kapsy otcovu stříbrnou placatku.

„Pojďme ten večírek trochu oživit, jo?“ Dlouze se napije, pokrčí rameny a podá placatku Evelyn.

Ta přičichne a ucukne. „Hrozně to smrdí.“

„Nečichej k tomu. Napij se. Na, Josephe.“ Vezme jí whisky a podá mi ji, já se trochu napiju.

Tommy si zapálí cigaretu, kterou svírá mezi rty. „No tak, Ev, je ti sladkých šestnáct! Neříkej mi, že dáma nemůže pít.“

Zavrtí chodidly, zavrtá je do chladného písku a pak je znovu vytáhne. „Už toho s tou dámou nech. Jsem úplně stejná.“

„Aha, ale stejná nejsi,“ dobírá si ji a vezme si ode mě placatku. Chlapecké rysy mu ozáří římská svíce, pak jeho výraz ztuhne. „Že, Joe?“

Evelyn sedí napjatě vedle mě.

„Mně připadá jako Evelyn.“ Pokrčím rameny, ale chvěje se mi hlas, oči sklopím ke kolenům.

Tommy se znovu dlouze napije, pak potáhne z cigarety a vychutnává si to zvláštní ticho. Zavrtí hlavou. „Poslouchejte, vy dva. Nemám s tím problém. Opravdu ne. Ale chci, abyste mi to přiznali.“

„Hej, možná bys měl zvolnit,“ řeknu a ukážu na placatku a Tommy ustoupí dozadu.

„Právě jsem začal. Poslyš, Joe, jsi můj nejlepší kamarád, a jestli chceš být s mojí sestrou, tak klidně. Ale přál bych si, abys za mnou přišel jako chlap, místo aby ses plížil kolem a líbal ji ve tmě.“ Tommy se na nás v tu chvíli nedívá, vlastně ani nezní naštvaně. Jeho hlas je dutý, zklamáný.

„Nelíbali jsme se!“ vyhrkne Evelyn, její hlas zní, jako když se vyfukuje duše na kole. Vlastně to je pravda, ale není to vysvětlení.

Nastane krátká odmlka vyplněná vzdáleným praskáním zelených světlic a klidným převalováním vln. Prohlížím si siluetu Evelyn proti měsíčnímu světlu a přeju si vědět, na co myslí, co chce, abych v té chvíli řekl nebo udělal. Tommy odhodí napůl vykouřenou Lucky Strike na písek. Ve větříku se mi zvedají chlupy na rukou, ale celé tělo mám po tom obvinění v jednom ohni, po tom obvinění, které bylo pravdivé. Všechny ty chvíle jsme si byli jistí, že jsme dostatečně nenápadní a že všechno náležitě skrýváme. Samozřejmě že to poznal. Jsem pošetilý. Pošetilý zrádce.

Zhluboka se nadechnu. „Chtěl jsem ti o tom říct. Opravdu. Ale nevěděl jsem, jak budeš reagovat. Nechtěl jsem, abys mě nenáviděl nebo aby ses rozčílil. A nechtěl jsem, abys mi to zakázal. Chtěl jsem... Chtěl jsem ti to říct v pravou chvíli. Já...“ Odmlčel jsem se, došly mi výmluvy.

„Tys myslel, že to zakážu?“ rozesmál se Tommy, a dokonce i v přítomí vidím, jak v něm narůstá vztek, jako tiché dunění. „Copak jsem její otec?“ Spustí placatku s whisky a drží ji zlehka jen v konečcích prstů.

Zaváhám, na chvíli ztratím odvalu a můj hlas zní nejistě. „Nevím, já – jsi můj nejlepší kamarád. Chtěl jsem na tebe brát ohledy.“

Tommy si ukáže na hrud'. „Ber na mě ohled tím, že mi to řekneš, nepokoušej se plížit kolem. Víš, jak divně jsem se s vámi dvěma cítil?“ Rozmáchl se rukou směrem k pláži. „Myšlíš, že jsem neviděl, co se děje?“

Evelyn se vloží do hovoru a snaží se, aby její hlas zněl nevázaně. „Tommy, vždyť ty sis vždycky prohlížel nějakou holku, co šla zrovna kolem.“ Pokusí se zasmát. „Popravdě by mě nikdy nenapadlo, že by sis něčeho všiml.“ Pohrává si přitom s kadeří vlasů, to nervózní gesto mi přese všechno napětí přivodí toužebné chvění kolem žaludku. Již není cesty zpátky, nelze to popřít.

Zvednu dlaně a naznačím, že se vzdávám. „Je mi to moc líto, Tommy. Vážně.“

Kamarád se znovu dlouze odmlčí a potom si dramaticky povzdechne. „Já vím. Jsi dobřej kluk, Joe. Pokud jsi fakt takovej blázen, že chceš být s Ev, já jsem zase natolik blázen, abych ti to dovolil. Jen jsem chtěl, aby se o tom vědělo. Vážně mi to vůbec nevadí.“ Znovu se odmlčí, zadívá se mi do očí a potom přidá varování: „Pokud si ji vezmeš.“

Evelyn ztuhne, já zůstanu s pusou otevřenou a vykoktám: „Ještě jsme nemluvili ani o –“

„Panebože, dělám si legraci.“ Tommy se svíjí smíchy, potom zakloní hlavu. „Bože, vy dva jste ale upjatý. Tady, napijte se, to vám pomůže.“

Oba se rozesmějeme, je to úlevný smích. Jako když vyjdeme z naší zátoky, kde se chystá bouře, a najdeme slunce.

Tommy zvedne ukradenou whisky k připitku. „Na Josepha a Evelyn, ať prožijete dlouhý a šťastný společný život v lásce a svornosti.“ Usměje se na nás a přiloží si placatku ke rtům. Podáváme si ji, každý z nás si dá spalující hlt, prožíváme euforii,

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Dny, kdy jsem tě miloval nejvíc.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.